

**VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ
PROSTŘEDÍ**

PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

V Praze dne 18. srpna 2017

Vážená paní ministryně,

navazuji na naše setkání v Senátu v polovině července, kde jsme spolu mluvili o **dlouhodobém reálném neřešení vývoje ve strukturálně postižených regionech**. Asi obecně vidíme, že mnohé aktivity pojmány dnes pod označením **Restart** jsou ne úplně srozumitelné, rychlé, reálné, na druhé straně systematický dlouhodobý přístup k problému je pro úspěšné řešení nezbytný!

Na závěr jste mi řekla, abych dal stručně na papír několik základních doporučení, které jsou hmatatelně realizovatelná. Níže tedy několik stručných bodů.

*Dlouhodobé zaostávání Severozápadních Čech je **patrné z mnoha a mnoha ukazatelů** – např. ten hlavní HDP na obyvatele – více než **20 let vývoje poměru HDP/ob. v kraji k HDP/ob. v rámci celé ČR klesl např. v Ústeckém kraji z poměru 96 % v roce 1995 na 75 % v roce 2016!!! (U Karlovarského kraje je to z 95% na 67 %!). To je přeci samo o sobě alarmující.***

*Podobně dlouhodobě negativní vývoj je u dalších **ekonomických čísel a také mnoha dalších ukazatelů** (např. nejvyšší nezaměstnanost, největší potratovost, nejvíce sociálně vyloučených lokalit a lidí bydlících v sociálně vyloučených lokalitách, nejvyšší počet exekucí a zadluženosti obyvatel, největší vnitřní migrace obyvatel, nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva a naopak největší podíl osob bez dokončeného základního vzdělání, nejnižší průměrný věk dožití, nejnižší kupní síla v ČR, nejdelší trvání soudních procesů v ČR, nejnižší příjem peněz z EU na obyvatele v ČR, nejhorší výsledky přijímacího řízení na střední školy a nejhorší výsledky maturit atd. atp.).*

Protože situace je dlouhodobá a v zásadě zhoršující se, problém se přelévá do hluboce negativních patologicko-sociálních jevů!

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

Ukazuje se, že ve dvou desetiletích v tomto ohledu selhávala regionální politika, resp. kohézní politika nejen státu, ale i fondů EU.

Pětiletá existence vládního zmocněnce (a jeho zástupkyně) sice vykazuje nějaké snahy, další - úvodní analýza byla dobrá, ale jinak jde velmi často jen o opakované teorie a zpracovávání dalších a dalších analýz, strategií, koncepcí, ... „akčních plánů“ atp. Tzv. Restart by potřeboval zrestartovat.

*Nemuselo by se jednat o celé kraje, ale **menší územní jednotky** – na úrovni okresů a nejde jen o ty tzv. strukturálně postižené – např. Jesenicko je menší postižený region z části mimo „strukturálně postižené kraje“.*

Pokud současná vláda ČR **chce alespoň přibrzdit propad sudetského pohraničí v porovnání se Saskem**, bylo by dobré zahájit rychlou a dlouhotrvající podporu alespoň v následujících oblastech.

- A.) Společně s regionem (s kraji a obecními samosprávami) vytipovat a kontrolovaně důsledně **realizovat několik velkých investic – státních či privátních za podpory státu** (cíleně směřovat investory a zaukolovat státní organizace – instituce k rychlému řešení u vytipovaných projektů – např. SŽDC a „Východní nádraží Děčín“ atp.)
- B.) Obnovit jednoduchý **Program na podporu vybavenosti obcí v regionu SZ Čech – resp. postižených okresů**. Ten existoval pod MMR v letech 2002, 2003, atp. a pomohl každoročně **cca stovce projektů** (chátrající anebo chybějící infrastruktura a služby občanské vybavenosti, respektive stále se zhoršující vybavenost obcí – regionu je jednou z příčin zvýšeného odchodu lidí z regionu. Cílenou podporou mnoha menších investičních akcí se eliminuje nebezpečí, že se nepodaří včas sehnat potřebná povolení a tím se roky nic neděje – malých projektů jsou stovky, při dlouhotrvajícím Programu se navíc obce připraví a jejich prostředky investované do přípravných prací neprijdou vniveč. A především **jde opravdu o viditelné investice, u kterých ke státním financím doplní obce např. 20 %**

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

PŘESEDÁ VÝBORU

Zbyněk Linhart

svých zdrojů. Zatím se státní dotace „cukrují“ po celé republice na vše a na nic – sto priorit ... jako žádná).

C.) V rámci **stávajících dotačních titulů, nejen u Programů fondů EU výrazně zvýhodnit postižené regiony** a to např.:

a) **bodovým zvýhodněním** při hodnocení předložených projektů;

b) **speciálními výzvami určenými pro region**

(ve stávajících podmínkách a bodování často v konkurenci ostatních regionů projekty neuspějí, protože nemohou splňovat některé podmínky a nastavená kritéria – např. body či podmínka navyšování kapacit ve školských zařízeních – nejde splnit, když se region významně vylidňuje apod. a nerealizují se projekty atp. – začarovaný kruh – když tam nic není, lidé utíkají ...! Ale i v těchto regionech jsou potřebné kvalitnější podmínky pro vzdělávání atp.)

D.) Pro příští **plánovací období fondů EU zaměřit cíleně větší podpory nebo lépe celý program na nejzaostalejší regiony** – administrace z centra, ale projekty jen do vytipovaných regionů! Nebo v rámci jednoho regionálního programu přímo jedno z širších opatření pro vybrané regiony (např. NUTS II pod 75 % HDP/obyvatele větší podpory, dále viz C) atp., nejlépe by bylo rozlišovat menší regiony než celé NUTS II resp. kraje – v rámci nich je situace hodně nehomogenní!, např. v Ústeckém kraji jsou oblasti bezproblémové, jiné v hodně špatném stavu, ale i v průměru jsou hodně podprůměrné).

E.) Opatření a výrazné speciální **programy zaměřené na dlouhodobou podporu cestovního ruchu**. Jednou z mála možností rozvoje území zůstává oblast cestovního ruchu. Je nutné sem nasměřovat dlouhodobou a systematickou podporu na pro šetrný rozvoj cestovního ruchu z národních a evropských zdrojů. Mnoho připravených projektů obcí do úrovně stavebního povolení jsou z oblasti cestovního ruchu, dlouhodobě neexistuje pro ně vhodný titul. *(Celou alokaci v Programu přeshraniční spolupráce ČR-Sasko, nepřímo částečně uplatnitelné uplatnitelnou v oblasti cestovního ruchu, na sebe okamžitě navázaly*

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

hned první podané projekty po několika měsících od počátečního otevření programu a na desítky dalších projektů v regionu se nedostalo).

- F.) **Posilovat obecní rozpočty ve strukturálně postižených regionech prostřednictvím rozpočtového určení daní (RUD).** Toto by byl nejefektivnější způsob, jak umožnit obcím operativně a svépomocí řešit všechny skutečné potřeby na lokální úrovni

Jako nejrychlejší a nejjednodušší a vyzkoušené opatření je pod bodem B) – Program podpory vybavenosti obcí v postižených regionech (ne nutně celých krajích; v relativně širším pojetí, s objemem zpočátku 500 mil. Kč, postupně k 1 miliardě), když zatím nikdo nic jiného nevymyslel... A opatření dle bodu C).

Nabízí se podívat se **na fungující systém podpory zaostalých regionů** v zahraničí např. v rámci třeba SRN – vyrovnávací platby pro zaostalejší spolkové země – Sasko - 1 mld. EUR ročně především právě obcím na vybavenost (maličko viz bod B a F).

Jestliže předcházející plánovací období fondů EU, i v období 2007-2013 a i v rámci stávajícího období se to vyvíjí obdobně, to je **do bohatších regionů se dostává významně více dotací na obyvatele – dokonce v násobcích !!!**, než do regionů strukturálně postižených, pak logicky v důsledku takovéto „kohézní“ politiky dochází k opaku, než se proklamuje, tj. k **dalšímu propadu zaostalých regionů proti regionům bohatším!!!** (paradoxně právě dotace EU významně prohlubují disparity mezi regiony!!)

Co je pro Vládu měřítkem úspěšné regionální politiky, resp. úspěšné kohézní politiky ? A jak chce zastavit propad především Severozápadních Čech ?

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

Přílohou posílám graf – vývoj poměru HDP/obyvatele strukturálně postižených krajů vůči HDP/obyvatele v rámci celé ČR z let 1995 – 2016.

Zatím alespoň ve stručnosti, jinak by bylo dobré neformálně o problematice vést více diskuze směřující k nějaké reálné snaze. Zatím se spíše předstírá.

Jinak se na Vás v související problematice obrátím ještě dalším dopisem.

S přáním hezkých letních dnů Vás zdraví

Z. Linhart

Vážená paní
JUDr. Alena Schillerová, Ph.D.
ministřyně
Ministerstvo financí ČR
Praha

Kancelář Senátu

22.8.2018

11136/2018/S

JID: S-28982-2018

Počet příloh: 2